

Nr 3y**Konstitutionsutskottets yttrande över propositionen 1975:57 om ett nytt system för automatisk databehandling inom folkbokförings- och beskattningsområdet jämte motioner***Till skatteutskottet*

Genom beslut den 22 april 1975 har skatteutskottet hemställt om yttrande från konstitutionsutskottet angående propositionen 1975:57 om ett nytt system för automatisk databehandling inom folkbokförings- och beskattningsområdet jämte följdmotioner (1975:2051, 1975:2078, 1975:2079, 1975:2080, 1975:2081, 1975:2082). Konstitutionsutskottet, som begränsar sitt yttrande till frågan om förslaget konsekvenser för integritetsfrågorna, får med anledning härav anföra följande.

I propositionen skisseras en principlösning för det fortsatta utvecklingsarbetet på ett nytt ADB-system för folkbokföring och beskattning. Förslaget innebär att registerföringen delvis kommer att ske i ett centralt dataregister med terminalåtkomst för länsstyrelserna delvis i regionalt avgränsade dataregister. I motionerna 1975:2051, 1975:2080, 1975:2081 samt 1975:2082 yrkas att riksdagen skall avslå propositionen och uttala att utvecklingsarbetet på ett nytt ADB-system skall inriktas på en mer renodlad regional systemlösning. I motionerna anförs bl. a. att integritets- och säkerhetsriskerna blir mindre i ett regionalt system.

Som konstitutionsutskottet framhållit senast i sitt betänkande KU 1975:11 har statsmakterna på olika sätt uppmärksammat de integritetsrisker som kan uppstå vid den snabba datoriseringen i samhället. Den vid 1973 års riksdag antagna datalagen (1973:289) syftar till att skydda den enskilde mot sådant otillbörligt intrång i den personliga integriteten som kan bli följden av den alltmer utbredda dataregistreringen av personuppgifter. Enligt datalagen har datainspektionen förutom att lämna tillstånd eller i vissa fall yttra sig över planerade personregister också till uppgift att meddela de föreskrifter för registerföringen som krävs för att förebygga otillbörligt integritetsintrång. Riksdagen har i år med anledning av det nämnda betänkandet från konstitutionsutskottet föreslagit regeringen att datalagen görs till föremål för en allmän översyn, vilken bl. a. bör avse sekretessfrågorna i samband med datalagrad personinformation. Statsmakterna har också initierat ett omfattande utredningsarbete beträffande säkerhetsfrågorna vid databehandling och datatransmission. Särskilt förtjänar att nämnas det utvecklingsarbete som bedrivs vid statskontoret i samarbete med datainspektionen och datasamordningskommittén. Detta arbete syftar till att inventera

och utarbeta tekniker, metoder och andra skyddsåtgärder som krävs för att godtagbar säkerhet, tillförlitlighet och kvalitet i övrigt skall uppnås i samband med användningen av ADB-teknik i den offentliga förvaltningen. Vidare är syftet att utarbeta förslag till normer, rekommendationer och andra åtgärder på säkerhetsområdet samt att skapa lämpliga former för en fortlöpande bevakning av säkerhetsområdet och för rådgivning till de för säkerheten ansvariga och andra intressenter.

Enligt utskottets mening måste integritetsskydds- och säkerhetsfrågorna regelmässigt tillmätas stor betydelse vid planeringen av ADB-system inom olika delar av förvaltningen. Detta gäller självfallet även för ett nytt ADB-system inom folkbokförings- och beskattningsområdet. Som framgått innebär propositionens förslag att registerföringen till viss del kommer att ske centralt men i övrigt på samma sätt som hittills i regionalt avgränsade person- och fastighetsregister. I motionerna förordas däremot en helt regional registerföring.

Uppfattningen om betydelsen generellt ur integritetssynpunkt av en regionalisering av de statliga ADB-systemen går isär. Konstitutionsutskottet vill för sin del framhålla att frågan om ett skydd mot otillbörligt integritetsintrång inte kan lösas enbart genom en regionalisering av de statliga datasystemen. Som framhållits pågår ett omfattande utrednings- och utvecklingsarbete på dataskydds- och integritetsskyddsområdet. Datainspektionen har enligt datalagen att fortlöpande bevaka integritetsfrågorna i sitt tillstånds- och tillsynsarbete. Det är enligt utskottets mening väsentligt att det fortsatta utvecklingsarbetet beträffande det nya ADB-systemet för beskattning och folkbokföring sker i nära samarbete med datainspektionen och med hänsynstagande till bl. a. det utredningsarbete som bedrivs inom statskontoret.

Det kan förutsättas att integritetsfrågorna då kommer att beaktas oavsett valet av systemstruktur. Skulle därvid en ytterligare regionalisering framstå som önskvärd ur integritetssynpunkt måste detta självfallet beaktas av statsmakterna.

Stockholm den 6 maj 1975

På konstitutionsutskottets vägnar
HILDING JOHANSSON

Närvarande: herrar Johansson i Trollhättan (s), Boo (c), fru Thunvall (s), herrar Werner i Malmö (m), Mossberg (s), Jonnergård (c), Björck i Nässjö (m), Karlsson i Malung (s), Nordin (c), Olsson i Edane (s), Johansson i Malmö (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Kindbom (c), Berndtson (vpk) och Lindahl i Hamburgsund (fp).

Avvikande meningar

1. av herrar Boo (c), Jonnergård (c), Nordin (c) och Kindbom (c), vilka ansett att den del av utskottets yttrande som börjar med orden "Det kan förutsättas" och slutar med orden "beaktas av statsmakterna" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening måste integritetsfrågorna tillmätas avgörande betydelse oavsett valet av systemstruktur. Möjligheterna att undvika otillbörligt integritetsintrång måste dock som framhålls i motionerna vara störst i en decentraliserad organisation. En sådan kan byggas upp så att en särskild nyckel krävs för att via en central referensdator få fram uppgifter från en annan region. För den nödvändiga medborgarkontrollen bör övervägas att inrätta särskilda regionala ansvarsnämnder.

2. av herrar Werner i Malmö (m), Björck i Nässjö (m) och Lindahl i Hamburgsund (fp), vilka ansett att den del av utskottets yttrande som börjar med orden "Det kan förutsättas" och slutar med orden "beaktas av statsmakterna" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening kan det förutsättas att integritetsfrågorna då kommer att beaktas oavsett valet av systemstruktur. Möjligheterna att undvika otillbörligt integritetsintrång bör dock vara större i ett regionalt system av det slag som förordas i motionerna.

Särskilt yttrande

av herr Berndtson (vpk) som anförde:

Vänsterpartiet kommunisterna har i partimotionen 1975:2080 yrkat avslag på propositionens förslag till nytt ADB-system för folkbokföring och beskattning. Som framgår av motionen finns en mängd olika skäl för att välja en annan systemlösning än den föreslagna. Vi anser att en arbetsgrupp måste tillsättas med uppgift att utarbeta ett helt nytt förslag som bygger på regional registerföring och som på ett bättre sätt anpassas till samhällets behov av regional datakapacitet. Om en sådan arbetsgrupp tillsätts och ges en sammansättning som föreslås i motionen garanteras också en sådan fortsatt bevakning av integritetsfrågorna som utskottet förutsatt. Eftersom utskottet begränsat sitt yttrande till just dessa frågor har jag därför inte haft anledning att i denna fråga anföra avvikande mening.

